

Tuy nhiên chúng ta muốn biết là những con số “hơn 3 triệu” và hơn 300.000 người có trình độ đi học trở lên ...” phản ánh tình trạng văn bằng đi học tht? hay là những con số học về giấy cấp a ghi i trí thc Việt Nam?

Trong “Thng g i Các Nhà Lãnh Đ o Việt Nam v Hi m Ho Ngo i Bang và S c M nh Dân T c”[1] có phần nhận định như sau: “...Trong dân số gần 90 triệu, hơn 3 triệu người có trình độ đi học trở lên. Do biến chuyển thị trường, hiện có hơn 3 triệu người giỏi Việt sinh sống tại nước ngoài, trong đó có hơn 300.000 người có trình độ đi học trở lên ...”.

Tuy không thấy 36 tác giả/đồng ký tên cho biết những con số trên xuất xứ từ đâu, nhưng để các giám đốc coi là khả chấp và mong biết bao cho vấn đề nhân dân t c Việt Nam ta hàng khi nào v y.

Tuy nhiên chúng ta muốn biết là những con số “hơn 3 triệu” và hơn 300.000 người có trình độ đi học trở lên ...” phản ánh tình trạng văn bằng đi học tht? hay là những con số học về giấy cấp a ghi i trí thc Việt Nam?

1. Khái Ni m Hc V Đ i Hc

Đi Hoa K và các nước Tây Âu, các cấp công cũng như tổ chức khuyến khích các doanh viên khi nghiệp về văn bằng đi học m c đ c n thit nh c nhân hay văn bằng chuyên môn, nên người ta thường gọi m c i h c hành, t o luy n m c ki n th c tiên quy t đó. Các văn bằng đi học cao hơn số b coi là “b t đ ng” hay “over-qualified”, vì không ai muốn trở l ng quá cao cho một nhân viên t p t nh b c vào ngh [entry level]. Ch sau khi trở thành nhân viên th c th , muốn s m thẳng ch c hoc do nhu c u ch c nghi p, người ta m i c n b tíc h c v n, ghi danh h c thêm về các ch ng trình h u đ i h c [post-graduate programs].

Thông thường, sau tú tài, có tất cả 3 học về đi học: cấp nhân 4 năm, cao học thêm 2 năm, tiến sĩ thêm 4 năm nữa.

Người Pháp gọi văn bằng cấp nhân là “licence”, cũng có nghĩa là giấy phép làm việc, cái quy n m sĩ nghiệp, hành ngh [lu t s , d y h c, chuyên môn, khoa học, quân tr v.v.]. Người có bằng cấp nhân [licence/BA/BS] thu c thành ph n “chuyên nghiệp”, có ngh nghi p rõ r t, hay “professionals”. Không h n, không kém.

Sau cấp nhân là học về cao học. Người Hoa K gọi bằng cao học là “Master degree”/MA/MS/ [có

Vấn Bằng Đẳng cấp Học Thuật hay Giấy : Bằng Thạc Sĩ

Tác Giả: TS-LS L&#u Nguy&#n Đ&#t
Thứ Hai, 03 Tháng 10 Năm 2011 07:34

---

nghĩa đen là bằng cấp cao “Thạc sĩ”]. Người Pháp gọi là D.E.S [Diplôme d’Études Supérieures], hay “Maîtrise” chuyên ngành “Master”.

Người Việt Nam chúng ta thường có khuynh hướng đi cao, tăng bằng quá lên nên trước 1975, tại Saigon đã thay xuất hiện những học viên như “tiên sĩ đồ tam cấp” [đồng nghĩa với doctorat de spécialité de 3ème cycle]. Thạc sĩ học viên này chỉ là thạc sĩ chuyên nghiệp với chương trình 2 năm bậc. Khi học xong và oai nhậm là với chức CSVN, học viên cao học [MA/MS] bằng nghiệp viết lên cấp bằng “thạc sĩ”.

Trước 1975, học viên “thạc sĩ” dành riêng cho chức giáo khoa. Ở Pháp, trong ngành sư phạm/pédagogie, thạc sĩ nghiệp phẩm nghiệp ENS [École Normale Supérieure] được trở thành “normalien” được có quy định dạy học cấp tiểu và trung học. Một số giáo chức học thêm số đầu tiên sĩ [doctorat] và thạc sĩ [agrégation]. Nếu đầu luôn cấp 2 học viên này số đầu tiên là “docteur-agrégé”, thu nhập cấp giáo chức thạc sĩ nghiệp đồng thời các trường trung học công lập [lycées].

Riêng trong hai ngành y và luật, dù những ngành khác, bằng tiên sĩ là bằng cấp cao nhất [Pháp văn, docteur/doctorat đồng nghĩa “docte” có nghĩa là bác học, hiểu biết nhiều về chuyên ngành], những người muốn dạy luật học/kinh tế học hay y khoa phải đầu thêm học viên “agrégation en droit” hay “agrégation en médecine” mới thạc sĩ được phẩm số cấp trong hai phân khoa đó. Trước 1975, Đẳng cấp Sài Gòn đã có các học viên nghiệp phẩm GS Thạc sĩ luật/kinh tế Vũ Quốc Thúc, GS thạc sĩ luật Vũ Văn Mậu, GS thạc sĩ luật Nguyễn Cao Hách v.v., hay Giáo sư thạc sĩ y khoa Phạm Bộ Tâm, v.v.. Quý vị này sau khi đầu tiên sĩ/bác sĩ chuyên ngành của mình, phẩm học và đầu “thêm” bằng thạc sĩ [agrégation] mới trở thành giáo sư đẳng cấp thạc sĩ.

Tại Hoa Kỳ, bằng tiên sĩ là học viên được phép trở thành giáo sư, giảng sư tại cấp đại học [trong các phân khoa nhân văn và văn chương]. Riêng đối với các học viên tiên sĩ luật [Juris Doctor/JD] và bác sĩ/tiễn sĩ y khoa [Medical Doctor/MD] người muốn dạy học cũng phẩm học thêm 2 năm học cấp học viên các ngành chuyên khoa học đầu tiên sĩ. Do đó, các giáo sư/giảng sư luật khoa và y khoa Hoa Kỳ [người có bằng chuyên khoa học đầu tiên sĩ] được đầu tiên coi có học viên thạc sĩ chính thức.

Vậy, trong tương lai, Bộ Giáo Dục và Đào Tạo cùng học thuật đẳng cấp Việt Nam theo mẫu mực quốc tế nên nghiệp đồng nghĩa chính danh đồng nghĩa trách nhiệm với một danh chính ngôn thuận mà gọi học viên “cao học” là bằng “Cao Học” như một nghiệp phẩm khác, để tránh phẩm mang tiếng là nghiệp ngôn, nghiệp hành.

2. Bằng Cấp Có Giá trị do các Đẳng cấp Học Đẳng cấp Chuyên Nghiệp Cấp Phát

Thị Trường Chuyên Nghiệp Cấp Sơ Đẳng cấp

Tại Hoa Kỳ, bằng cấp phẩm có giá trị phẩm đồng cấp bằng cấp các đẳng cấp đã đầu tiên chính thức chuyên nghiệp [accredited universities & colleges].

Thị trường chuyên nghiệp đẳng cấp và chuyên khoa [universities & colleges accreditation] tại Hoa Kỳ có tính cách dân chủ, được lập, minh bạch.

Bộ Giáo Dục Hoa Kỳ [BGD.HK] không trở cấp phẩm chuyên nghiệp các cấp sơ đẳng cấp [higher education] và chuyên khoa huấn luyện bậc nghề và y tá [public postsecondary vocational and nurse education] trong phạm vi Liên bang và Tiểu bang, kể cả chương trình giảng dạy liên hệ. Tuy nhiên, bộ trưởng BGD.HK có trách nhiệm pháp định công bố danh sách các cấp quan trọng

Vấn Bằng Cử nhân Học Thạc Sĩ hay Cử nhân : Cử nhân Thạc Sĩ

Tác Giả: TS-LS Lưu Nguyễn Đát
Thứ Hai, 03 Tháng 10 Năm 2011 07:34

---

nhằm chuẩn nhận trên, căn cứ vào khả năng học vấn và chuyên nghiệp của thành viên các tổ chức đó.[2]

Mục đích của thạc sĩ chuẩn nhận thạc sĩ học và chuyên khoa tại cấp Liên bang và Tiểu bang là để các giảng viên học và các cơ sở chuyên khoa huấn luyện để đáp ứng các nhu cầu khi chấp hành phạm vi giáo dục và đào tạo. Các cơ quan đảm nhận nhiệm vụ chuẩn nhận là các tổ chức giáo dục để nghiên cứu, chuyên khoa và để cấp trong nước, tại cấp Liên bang và Tiểu bang.[3] Các tổ chức này có trách nhiệm kê và trình bày các tiêu chuẩn giáo dục và huấn luyện cần bổn quy định để học hoá mục đích học và chuyên môn như sau:

- * Số lượng toàn bộ của cơ sở Cử nhân và Chuyên ngành
- * Các Mục tiêu và Trình độ tâm huấn luyện
- * Thời gian và Điều kiện Nhập học
- * Các Dịch vụ dành cho giảng viên Sinh viên
- * Phạm vi Giảng dạy Giảng viên Giảng viên
- * Phạm vi Thành phần Giảng viên

Các cơ sở và chương trình giáo dục cử nhân học, chuyên môn khi đáp ứng đúng các tiêu chuẩn tiên quyết trên sẽ được chính thức chuẩn nhận bởi cơ quan minh chứng [accredited by listed agency], và văn bằng do các cử nhân học và cơ sở giáo dục này cấp phát theo đúng chương trình và thời khóa biểu liên hệ sẽ được coi có giá trị công minh.

Riêng các trường luật khoa Hoa Kỳ chính danh phải được tổ chức Luật sư đoàn Hoa Kỳ chuẩn nhận [Law schools accredited by the American Bar Association/ ABA approved law schools]. Hiện tại Hoa Kỳ có tất cả 199 trường luật được ABA chuẩn nhận tại cấp JD. Chỉ một số ít trường luật mới được quy định có chương trình chuyên khoa huấn luyện sĩ hay thạc sĩ luật như Harvard Law School, George Washington Law School, Howard Law School, v.v.

Số Cử nhân Thạc Sĩ và Thạc Sĩ Chuẩn Nhận Cử nhân Học

Yếu tố quan trọng để thạc sĩ hiện mới sẽ nghiệp vụ vàng là được đào tạo tại một cơ sở cử nhân học hay chuyên ngành nội địa, có đầy đủ kiến thức và giá trị thực nghiệp mà công việc hay nghiệp vụ đòi hỏi.

Cũng như một giảng viên xin vị trí nghiệp vụ cử nhân học nội địa có nhu cầu học để thu nhận học mới giảng viên xuất thân từ một trường vô danh, thấp kém.

Khi chuyển học để hoàn tất chương trình hay theo cấp học cao hơn thì một trường cử nhân học nội địa, được chuẩn nhận đã lâu, theo thời gian, sẽ được chấp nhận một cách dễ dàng. Các chương trình vi tính giảng dạy [distance/online learning programs] qua thời gian, địa điểm, mang lại lợi ích thực thu các cử nhân học và cơ sở chuyên ngành được chuẩn nhận, nếu cấp nhận và thi hành đúng tiêu chuẩn và khóa biểu giáo dục thì cũng có giá trị như các chương trình cử nhân, thu nhận thạc sĩ địa điểm tại giảng viên.

Tất cả Các Trường Đẳng cấp Học và Văn Bằng Đẳng cấp Học đều được chấp nhận Nhận hay không?

Không phải tất cả các trường đại học hay các sở chuyên ngành nào cũng đều được chấp nhận nhận. Cách tốt nhất để nhận định học thuật là kiểm soát các trường cấp đại học, căn cứ vào các thành tích học tập, công bố nghiên cứu, hoặc nghe ngóng cách giảng dạy, phê phán đưa ra phỏng vấn, hay căn cứ vào nhu cầu và các điều kiện tiên quyết của các sở thu nhận viên.

Ngoài ra, cũng không phải tất cả bằng Tiến Sĩ nào, dù do các trường đại học chính thức cấp phát đều có giá trị đích thực. Trường hợp tốt các Bằng Tiến Sĩ Danh dự [Doctor Honoris Causa] dù do các trường đại học nổi tiếng trên thế giới như Harvard, Sorbonne v.v. cấp phát, chỉ có tính cách biểu dương quý trọng khách hay mặt nhân văn hơn là tiến bộ có tài đức. Với tầm bằng “Doctor Honoris Causa”, với “nhân sĩ danh dự” hay chính khách này cũng không được gọi là “tiến sĩ”, và nhất là không được sử dụng vào bất cứ công việc thu nhập nào, ngoài trừ trường hợp bày bóng bẩy hay bù túc tài liệu lịch sử.

Riêng tại Pháp lại có loại bằng “Tiến sĩ đại học” [Docteur/Doctorat d’université] như văn bằng mà Bà Phạm Thị Ngọc [tức Bà Nguyễn Thị Lăng và là con gái cả Thủ tướng Thủ, đời văn hào Phạm Quỳnh] được cấp Đẳng cấp Học Sorbonne, Paris, cấp phát sau khi Bà nộp xong tài liệu nghiên cứu văn học có giá trị, với nhan đề nguyên bản Pháp văn – Introduction au Nam Phong, mà dịch giả Phạm Trọng Nhân phỏng dịch ra tiếng Việt là Tìm Hiểu Tập Chí Nam Phong. Văn bằng “Tiến sĩ đại học” chỉ là một phẩm vật do một trường đại học Pháp trao tặng để tưởng thưởng công lao viên toàn của người nghiên cứu, dù người này chưa hề có một văn bằng đại học chính thức nào. Với văn bằng “tiến sĩ đại học”, được công nhận không được quy định bằng bất cứ đâu, dù là tiến sĩ học, trung học, và nhất là đại học. Dù sao văn bằng này tích cực hơn loại bằng “tiến sĩ danh dự/doctor honoris causa” vì bằng “tiến sĩ đại học/doctorat d’université” chỉ được cấp khi đại học đó chấp nhận nhận tác phẩm/tài liệu biên khảo có giá trị thực.

Cũng xin nói rõ, tại Pháp, chỉ có bằng Tiến sĩ Quốc gia hay Doctorat d’État mới được coi chính thức là một học vị đại học, được cấp phát sau khi báo cáo luận án [và trước đó, đã hoàn thành các chương trình cấp nhân, cao học, kiểm tra thông qua chương trình tiến sĩ sơ học (preliminary exam & comprehensive doctoral studies)].

3. Bằng Cấp Vô giá Trị do Các Nhà Máy Dập Bằng cung cấp

Nhà máy dập bằng là thuật ngữ phỏng dịch từ “degree or diploma mill” cung cấp văn bằng vô giá trị, rẻ tiền, dummies hình thức như sau:

- * Văn bằng cấp vô giá trị các trường đại học hay các sở chuyên ngành không được chấp nhận nhận vì không đạt tiêu chuẩn giáo dục như chương trình huấn luyện giáo viên, khiếm khuyết giáo chức thực tế;
- * Văn bằng ghi mào in trên mũ văn bằng các trường đại học và các sở chuyên ngành tên tuổi;
- * Văn bằng cấp vô giá trị các trường đại học hay các sở chuyên ngành có tên gọi mào, nhái theo tên các trường đại học nổi tiếng hay có âm hưởng tiếng Anh, trong học thuật danh hiệu Anh-Mỹ như “Shaftesbury University”, “University of Dunham”, “Redding University”, and “Suffield

Văn B̄ng Đ̄i H̄c Th̄t hay Gī : Bīt Th̄i Tīn

Tác Giả: TS-LS L̄u Nguȳn Đ̄t
Thứ Hai, 03 Tháng 10 Năm 2011 07:34

University”. Đ̄ng nhiên các c̄ s̄ này không h̄ đ̄ c̄ chūn nh̄n m̄t cách h̄ p̄ pháp, h̄ p̄ l̄ ;
* Văn b̄ng cung c̄ p̄ b̄i các đ̄i h̄c hay c̄ s̄ chuyên ngành b̄t h̄ p̄ l̄ vì ch̄ đ̄ c̄ công nh̄n b̄i các t̄ ch̄ c̄ kīm nh̄n gian l̄n, b̄t h̄ p̄ pháp [“dummy” accreditation boards”] không đ̄ c̄ B̄ Giáo D̄c Hoa K̄ công b̄ danh sách;
* Văn b̄ng cung c̄ p̄ b̄i các đ̄i h̄c hay c̄ s̄ chuyên ngành man khai đ̄ c̄ công nh̄n b̄i các t̄ qū c̄ t̄ không có t̄ cách kīm nh̄n [nh̄ c̄ s̄ hūn nghīp do UNESCO kīm nh̄n];
* Văn b̄ng đ̄ c̄ cung c̄ p̄ theo “kinh nghīm s̄ ng/life experience”, đôi khi vô căn c̄ , l̄ ch̄ l̄ c̄, không th̄ kīm nh̄n;
* Văn b̄ng tr̄ theo h̄ danh, b̄ng cao tīn nhīu, nh̄ng th̄ đ̄ng không th̄ m̄ gì so sánh v̄i h̄ c̄ phí t̄ng thu trên th̄i gian theo h̄ c̄ đ̄ có văn b̄ng th̄t. M̄t văn b̄ng tīn sĩ t̄i các đ̄i h̄c chuyên chính t̄n kém c̄ vài trăm ngàn M̄ Kim có th̄ mua theo đ̄ng b̄ng ma, b̄ng d̄m, b̄ng gī v̄i giá r̄ m̄t trên d̄đ̄i vài ngàn M̄ Kim, v̄i ngày tháng c̄ p̄ phát gī đ̄nh, tính và ghi theo nhu c̄ u c̄ a t̄ng đ̄ ch̄ v̄.

Khía C̄nh Lūt Pháp c̄ a Hành vi Cung C̄ p̄ và S̄ Đ̄ng Văn B̄ng D̄m, Gī, B̄t H̄ p̄ L̄

N̄u mua văn b̄ng ma, d̄m, gī đ̄ vui ch̄i, khoe khoang trong xó x̄nh nh̄ lữ tr̄ m̄c binh ph̄c, c̄i trang an ninh c̄nh sát, FBI, CIA lông nhông v̄a hè Hoa Th̄nh Đ̄n thì vô th̄ đ̄ng vô ph̄t, vì t̄t c̄ các hành vi đó không có m̄c đ̄ch và ý đ̄nh l̄ a đ̄o, hành đ̄ng phi pháp. Nh̄ng n̄u m̄t nhân v̄t b̄ng gī m̄o s̄ c̄ ph̄c an ninh c̄nh sát đ̄ b̄t b̄, thu tīn ph̄t, ám h̄i dân lành, thì hành vi s̄ đ̄ng quân ph̄c d̄m, quân hīu gī tr̄ thành b̄t h̄ p̄ pháp, ph̄m pháp, đ̄ b̄ng c̄ tr̄ng tr̄.
V̄y nḡđ̄i mua b̄ng d̄m, b̄ng ma, b̄ng gī hay b̄ng b̄t h̄ p̄ l̄, mà l̄i đ̄m s̄ đ̄ng v̄i ý đ̄nh thu l̄i, n̄p h̄ s̄ kīm vīc làm, tīn thân, thi hành nghīp v̄ v.v. đ̄u coi là hành đ̄ng c̄ tình ph̄m pháp, ch̄ tâm l̄ a đ̄o, gian trá.

Và nh̄ng nḡđ̄i s̄ đ̄ng b̄ng lūt gī, y khoa gī, y tá gī còn n̄ng t̄i h̄n khi vì man trá hay b̄t c̄n làm t̄n th̄ đ̄ng hay gây thīt h̄i n̄ng n̄ cho đ̄i tác và n̄n nhân. [4]
Đôi khi c̄ c̄ s̄ in và bán bằng gī, b̄ng d̄m v̄i m̄c đích giúp nḡđ̄i làm vīc l̄ a đ̄o, phi pháp cũng ph̄m phám luôn v̄ t̄i l̄ a đ̄i [misleading, false pretence], gian l̄n [fraud].

Rīng t̄i Úc [Australia], k̄ t̄ tháng năm 2010, s̄ coi là ph̄m t̄i đ̄i hình n̄u m̄t c̄ s̄ giáo hūn t̄ nh̄n là đ̄i h̄c hōc c̄ p̄ b̄ng đ̄i h̄c mà không đ̄ c̄ B̄ Giáo D̄c chūn ch̄ p̄ tr̄ c̄. [5] Ngoài ra c̄ s̄ ph̄m pháp còn có th̄ b̄ ph̄t v̄ trên d̄đ̄i 10 trīu Úc kim v̄ t̄i l̄ a đ̄i [Misleading and Deceptive Conduct]. [6]

T̄i Gia Nã Đ̄i [Canada], t̄ ch̄ c̄ đ̄i h̄c tr̄c thūc s̄ kīm soát c̄ a chính ph̄ khu t̄nh và đ̄ a ph̄ đ̄ng, nên n̄n đ̄ p̄ b̄ng b̄t h̄ p̄ pháp [diploma mills] r̄t hīm.[7] [Ontario the Post-secondary Education Choice and Excellence Act, 2000]. Dù sao trong năm 2006, S̄ Kīm Soát Ranh Gīi Gia Nã Đ̄i [Canada Border Services Agency] cũng cho bīt m̄t s̄ “đ̄i h̄c l̄u” đã đ̄ p̄ in h̄ chīu gī [visa mills] đ̄ giúp ngōi nhân nh̄p c̄nh b̄t h̄ p̄ l̄/b̄t h̄ p̄ pháp.

T̄i Đ̄c Qūc cũng b̄ coi là ph̄m t̄i đ̄i hình n̄u dùng danh x̄ng “đ̄i h̄c” hōc c̄ p̄ phát văn b̄ng đ̄i h̄c mà không đ̄ c̄ B̄ Giáo D̄c c̄ a Tīu Bang liên h̄ chūn ch̄ p̄.

Văn Bản Ng Đ i H c Th t hay Gi : Bi t Thì Ti n

TS-LS L u Nguy n Đ t
Th #7913; Hai, 03 Th #225;ng 10 N #259;m 2011 07:34

T i Hoa K , dù B Giáo D c Liên Bang không tr c ti p ki m nh n đ i h c, nh đã đ c p phía trên, y Ban M u D ch Liên Bang [Federal Trade Commision] cũng s n sàng c nh báo và truy t các hành vi gian trá, l a đ o và làm ăn b t l ng, gian l n v cách th c cung c p h c v b t h p l hay b t h p pháp.

M t s Ti u Bang nh Oregon, Michigan, Maine, North Dakota, New Jersey, Washington, Nevada, Illinois, Indiana và Texas đã chính th c ban hành lu t c m đoán các c s giáo hu n c p phát h c v đ n u không đ c ki m nh n theo đúng tiêu chu n lu t đ nh.

Đ T M K T, thi t t ng chúng ta ch nên vui m ng n u nh ng con s 3 tri u ng i trong n c và 3 trăm ngàn ng i t i h i ngo i th c s có văn b ng đ i h c th t và nh t là đ trí tu và tài đ c chuy n l c mình m n, sáng t o, m i m t i t t c h n 90 tri u ng i dân trong và ngo ài n c đ cùng nhau k t sinh g t b m i hình th c đê hèn, gian x o, l a l c, và t đó g t b luôn cái ch đ phát sinh và nuôi d ng nh ng s c thái đê hèn, gian x o, l a l c, man trá đó.

D i thì t t nhiên s b thi t thòi, l i d ng, hy sinh tr c tiên. Khôn và nh t là khôn v t, cũng không mãi mãi yên n đ c v i nh ng k có b n lãnh đ c ác, qu quy t.

Ch khi bi t và bi t s m h n bình th ng m i n m đ c c h i thoát n n đ xây d ng l i t ng lai cho mình và cho t t c h n 90 tri u ng i dân đang mong, đang đ i.

Chúng ta hãy hành đ ng thích nghi. Văn Bản Ng Đ i H c Th t hay Gi : Bi t Thì Ti n.
Trân tr ng,

TS-LS L u Nguy n Đ t
© www.Vietthuc.org

October 1, 20110 Bình Lu n